

Kommittédirektiv

Översyn av lagstiftningen om smittsamma
djursjukdomar m.m.

Dir.
2007:175

Beslut vid regeringssammanträde den 19 december 2007

Sammanfattning av uppdraget

En särskild utredare ska göra en bred översyn av lagstiftningen om djursjukdomar och zoonoser. Utredaren ska analysera behovet av åtgärder från samhällets sida för att bekämpa djursjukdomar och zoonoser samt föreslå nödvändiga ändringar i nuvarande lagstiftning.

Utredarens förslag ska syfta till att undanröja oacceptabla risker för människors hälsa, djurskyddet, miljön, berörda näringar och samhället i övrigt. Förslagen ska även syfta till att modernisera, förtydliga och förenkla lagstiftningen.

I uppdraget ingår att utreda om det är möjligt och lämpligt att helt eller delvis ersätta dagens skattefinansiering av åtgärder inom djurhälsoområdet med en annan form av kostnadsdelning mellan stat och privat sektor, som ger ett tydligt incitament för djurägare och andra näringsidkare att bedriva djurhållning och angränsande verksamheter på ett sådant sätt att risken för spridning av djursjukdomar minimeras.

I uppdraget ingår att kartlägga eventuella gränsdragningsproblem mellan olika myndigheters ansvar främst i samband med övervakning och bekämpning av zoonoser hos djur, i livsmedel och hos människor. Vid behov ska utredaren föreslå ändringar i lagstiftningen för att undanröja sådana problem. Utredaren ska även beakta de krav på samordning som samhällets krisberedskapssystem ställer på berörda myndigheter i fråga om bekämpning av djursjukdomar och zoonoser.

Sveriges genomförande av EG-lagstiftning på djurhälsoområdet, bl.a. vid införsel av djur och djurprodukter, ska ses över.

Utredaren ska följa översynen av 2003 års reform av den gemensamma jordbrukspolitiken samt pågående översyn av EU:s djurhälsopolitik och så långt som möjligt säkerställa att förslagen som uppdraget resulterar i är förenliga med EU:s politik inom förutsebar framtid.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2009.

Bekämpning och övervakning av djursjukdomar och zoonoser

Inledning

Allvarliga smittsamma djursjukdomar (epizootier) kan orsaka lidande för djuren samt stora ekonomiska förluster till följd av bl.a. produktionsstörningar. Det finns smittämnen som på ett naturligt sätt kan spridas mellan djur och människa (zoonoser), ofta via livsmedel. Många zoonoser kan leda till allvarlig sjukdom hos människor, t.ex. BSE (galna-ko-sjukan), salmonella och tuberkulos.

När det gäller vissa sjukdomar är det möjligt för djurägare att arbeta på ett sådant sätt att de egna djuren skyddas även om smittämnet finns i närområdet. Andra sjukdomar smittar på ett sådant sätt att det inte är möjligt för den enskilde djurägaren att skydda sina djur. Sjukdomar kan t.ex. spridas genom vindburen smitta eller från vilda djur till tamdjur. För att minska risken för utbrott kan därför åtgärder behövas från samhällets sida för att begränsa spridning av djursjukdomar, t.ex. genom tvingande bestämmelser om bekämpningsåtgärder.

Åtgärder för att förhindra smittspridning mellan djur och från djur till människor och för att minska skadeverkningarna av smittämnen fastställs i epizootilagen (1999:657), bisjukdomslagen (1974:211), zoonoslagen (1999:658), lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. samt lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m. Vidare finns bemyndiganden att från smittskyddssynpunkt meddela föreskrifter om

in- och utförsel av varor i lagen (1975:85) med bemyndigande att meddela föreskrifter om in- eller utförsel av varor. Bestämmelser om åtgärder för att förebygga spridning mellan djur och människor, livsmedel och andra objekt finns även i smittskyddslagen (2004:168), livsmedelslagen (2006:804), lagen (2006:1570) om skydd mot internationella hot mot människors hälsa samt i miljöbalken.

EU-regler om nödåtgärder vid allvarliga smittsamma djursjukdomar

Stora delar av lagstiftningen som berör djurhälsa är harmoniserad på gemenskapsnivå. Inom EU finns bl.a. ett antal rättsakter om nödåtgärder som ska vidtas vid utbrott av olika epizootier, dvs. sådana allvarliga sjukdomar hos djur som har potential att genom smitta spridas till ett stort antal djur. Många av de epizootiska sjukdomarna kännetecknas av att de är ytterst smittsamma och har potential att snabbt spridas över stora områden om inte åtgärder genast sätts in. Exempel på sådana sjukdomar är mul- och klövsjuka, svinpest samt fågelinfluensa. Gemensamt för dessa sjukdomar är att de drabbar ett stort antal individer av mottagliga djurarter i en besättning och att smittan lätt sprids till andra besättningar. Kostnaderna till följd av nedsatt tillväxt hos djuren, nedsatt produktion av mjölk eller ägg samt dödsfall kan bli höga.

Bestämmelserna i EG:s rättsakter syftar till att utrota smittämnet i fråga. Smittade gårdar avspärras, djuren avlivas, rengöring och desinfektion sker, m.m. Bestämmelser om sådana bekämpningsåtgärder finns för 14 sjukdomar, bl.a. mul- och klövsjuka, svinpest samt fågelinfluensa. Bestämmelserna i dessa EG-rättsakter genomförs i Sverige genom epizootilagstiftningen. Bestämmelser om övervakning och åtgärder finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati¹ (TSE-förordningen). Den mest kända TSE-sjukdomen är BSE.

¹ EGT L 147, 31.5.2001, s. 1-40 (Celex 32001R0999).

Inom EU finns medel avsatta för utgifter inom veterinärområdet. Dessa medel används bl.a. för att medfinansiera medlemsstaternas kostnader för nödåtgärder i samband med utbrott av vissa epizootiska sjukdomar. Villkor för ersättning har slagits fast genom rådets beslut 90/424/EEG av den 26 juni 1990 om utgifter inom veterinärområdet².

Mot bakgrund av de höga kostnaderna av de senaste årens utbrott av sjukdomar som svinpest samt mul- och klövsjuka har Europeiska kommissionen påbörjat en översyn av lagstiftningen på djurhälsoområdet. Målsättningar för översynen är bl.a. att öka incitamenten för förebyggande djurhälsoarbete, att se till att ekonomiska resurser används på bästa sätt och att förenkla lagstiftningen. I ett meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén drar kommissionen upp riktlinjerna för en ny strategi för djurhälsa för Europeiska unionen (2007–2013). I meddelandet KOM 539 (2007) vars underrubrik är ”Det är bättre att förebygga än att behandla” föreslås bl.a. att ett nytt system för finansiering av sjukdomsutbrott utvärderas. Systemet som kommissionen föreslår ska baseras på en försäkringslösning där såväl EU som medlemsstaterna, lantbrukare och försäkringsbranschen deltar. Genom differentierade premier ska det bli möjligt att skapa incitament för förebyggande åtgärder. På så sätt är det tänkt att ett framtida försäkringssystem inte enbart ska fungera som en finansieringslösning utan även ge incitament för bättre djurhållning och förebyggande smittskyddsarbete.

Svensk lagstiftning om bekämpning av allmänfarliga djursjukdomar

Epizootilagen (1999:657) innehåller bestämmelser för att förhindra spridning av epizootiska sjukdomar. I lagens första paragraf anges att lagen ska tillämpas på sjukdomar som är allmänfarliga. Begreppet allmänfarlig definieras som sjukdomar som utgör ett allvarligt hot mot människors eller djurs hälsa eller medför stora ekonomiska förluster för samhället. Epizootilagens

² EGT L 224, 18.8.1990, s. 19-28 (Celex 31990D0424).

bestämmelser gäller såväl vid utbrott hos tamdjur som hos vilda djur.

Med stöd av ett bemyndigande i epizootiförordningen (1999:659) har Statens jordbruksverk fastställt vilka sjukdomar som ska omfattas av epizootilagen. Dessa sjukdomar förtecknas i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1999:102) om epizootiska sjukdomar, m.m. Föreskrifterna omfattar ett 30-tal sjukdomar hos däggdjur, fåglar och fiskar. Nio av dessa sjukdomar är, eller misstänks vara, zoonoser. Den svenska epizootilagen omfattar således fler sjukdomar än de 14 som regleras av EG-lagstiftningen.

Den som har anledning att misstänka ett fall av en epizootisk sjukdom hos djur i sin vård är skyldig att anmäla detta till en veterinär. En veterinär eller någon annan som i sitt yrke kommer i kontakt med djur eller produkter av djur och som har anledning att misstänka ett fall av epizootisk sjukdom ska anmäla detta till Jordbruksverket och länsstyrelsen.

Veterinären ska i den utsträckning som behövs besluta om förbud mot att besöka eller lämna eller utföra transporter till eller från besättningen. Den som har djuren i sin vård är skyldig att acceptera det intrång och underkasta sig de åtgärder som behövs.

Vid konstaterad smitta med en epizootisk sjukdom smittförklarar Jordbruksverket området och beslutar om förbud mot förflyttningar och transporter m.m. samt om andra begränsningar i hanteringen av djur eller varor i den utsträckning som behövs för att motverka smittspridning.

Epizootilagen innehåller även bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter för att förhindra smittspridning genom att spärra av områden och förbjuda transporter till, från och inom dessa, att besluta om slakt eller avlivning av djur, smittrening, vaccination av djur, undersökning av djur, m.m. Av epizootiförordningen framgår att Jordbruksverket leder och samordnar bekämpning av epizootier. I epizootilagen finns även bestämmelser om ersättning till djurägare vid utbrott av epizootier.

Bekämpning av vissa sjukdomar hos bin

Bekämpning av bisjukdomar regleras i en egen lag, bisjukdomslagen (1974:211).

Enligt ett bemyndigande i bisjukdomslagen får regeringen föreskriva vilka bisjukdomar som ska bekämpas. Endast sjukdomar som sprids genom smitta och som allvarligt kan skada biodling får omfattas. Enligt bisjukdomsförordningen (1974:212) ska lagen omfatta sjukdomarna amerikansk yngelröta, kvalstersjuka och varroasjuka. Såväl amerikansk yngelröta som varroasjuka är i dag spridda i stora delar av landet medan kvalstersjuka aldrig har påvisats i Sverige.

Jordbruksverket är, enligt bisjukdomsförordningen, ansvarig myndighet för bekämpning av bisjukdomar. Förordningen anger även att länsstyrelsen, i län där biodling bedrivs, ska utse bitillsynsmän efter samråd med biodlarföreningar. Bitillsynsmännen har enligt förordningen befogenheter att förelägga biodlare att vidta bekämpningsåtgärder och att förbjuda eller föreskriva villkor för införsel, utförsel eller bortförande av levande bin, m.m. Bitillsynsmännen får även besluta om att bisamhällen ska destrueras.

Detaljerade bestämmelser om åtgärder för att bekämpa varroasjuka och amerikansk yngelröta finns i föreskrifter från Jordbruksverket. Till skillnad från bestämmelserna enligt epizootilagstiftningen syftar bestämmelserna, meddelade med stöd av bisjukdomslagen, inte till att utrota sjukdomarna i fråga eftersom detta inte anses vara möjligt. Åtgärderna syftar i stället till att minska skadeverkningarna genom destruktion av bisamhällen med symptom på varroasjuka samt genom att förelägga biodlare att behandla bisamhällen med symptom på amerikansk yngelröta.

Bekämpning av salmonella

Sverige har sedan 1950-talet bedrivit ett omfattande arbete för att bekämpa salmonella inom besättningar av fjäderfä, svin och nötkreatur för att undanröja riskerna att salmonella sprids vidare

till livsmedel. Detta arbete startades till stor del till följd av ett stort livsmedelsbetingat salmonellautbrott 1953 som utgick från en anläggning i Alvesta och som ledde till att 9 000 personer insjuknade och 90 avled.

Zoonoslagen (1999:658) gäller sjukdomar och smittämnen hos djur som kan spridas naturligt från djur till människa (zoonoser) och som inte omfattas av epizootilagen. Lagen ska dock endast tillämpas på sådana zoonoser som det finns tillräckliga kunskaper om för effektiv kontroll och bekämpning. Med stöd av bemyndigande i lagen har Jordbruksverket beslutat att zoonoslagen i dagsläget endast ska omfatta salmonella.

Bestämmelser om bekämpning av salmonella finns även i zoonosförordningen (1999:660) och i myndighetsföreskrifter om övervakning och bekämpning av salmonella hos fjäderfä, svin och nötkreatur.

Djurhållare ska låta utföra och bekosta undersökningar av djur samt föra anteckningar och lämna uppgifter om sin verksamhet. Om en veterinär har anledning att misstänka salmonella ska han eller hon omedelbart undersöka om så är fallet och göra vad som är nödvändigt för att förhindra smittspridning. Djurägaren är skyldig att medverka till detta.

Veterinärer ska vid misstanke om salmonella skyndsamt underrätta Jordbruksverket och länsstyrelsen, som i sin tur ska underrätta smittskyddsläkaren. Vid konstaterad smitta ska såväl Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) som Smittskyddsinstitutet och övriga berörda myndigheter informeras.

Med stöd av zoonoslagen och livsmedelslagen övervakas och bekämpas salmonella i hela livsmedelskedjan från besättningsnivå till styckanläggning. I samband med Sveriges EU-inträde utarbetade Jordbruksverket i samarbete med SVA och Livsmedelsverket ett dokument som beskriver den svenska salmonellakontrollen – Swedish Salmonella Control Programmes for Live Animals, Eggs and Meat (salmonellakontrollprogrammen).

Salmonellakontrollprogrammen godkändes av kommissionen och utgör grunden för de s.k. salmonellagarantierna. De innebär att endast kött, ägg och levande djur som genom provtagning har visats vara fria från salmonella får sändas till Sve-

rige från andra medlemsstater i EU. Avsändande anläggning är ansvarig för provtagning och ett intyg på att provtagningen har utfallit med negativt resultat måste åtfölja sändningen. Garantierna har inte någon tidsgräns utan ska efterlevas fram till att ett land eller en region har uppnått samma salmonellastatus som Sverige genom att tillämpa ett kontrollprogram som av kommissionen har bedömts vara likvärdigt med det svenska. Finland och Norge, som har en salmonellaförekomst som är likvärdig med den svenska, har också salmonellagarantier.

Inom EU finns lagstiftning på zoonosområdet bestående bl.a. av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 av den 17 november 2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen³. I den slås fast att alla medlemsstater ska upprätta salmonellakontrollprogram för vissa former av fjäderfä- och svinhållning och hur de ska utformas. Denna zoonosförordning genomförs successivt i medlemsstaterna och förväntas leda till att andra länder så småningom uppnår en smittosituation mer lik den svenska.

Övriga bestämmelser om bekämpning av zoonoser

Bestämmelser om åtgärder vid zoonoser finns även i smittskyddslagen (2004:168) som reglerar åtgärder riktade till människor. I smittskyddslagen regleras bl.a. individens skyldigheter och rättigheter samt behandlande läkares och smittskyddsläkarens uppgifter. Möjligheter till tvångsåtgärder finns för att begränsa spridningen av allmänfarliga sjukdomar, vilka i smittskyddslagen definieras som sjukdomar som kan vara livshotande, innebära långvarig sjukdom eller svårt lidande eller medföra andra allvarliga konsekvenser. De allmänfarliga sjukdomarna omfattar bl.a. zoonoserna campylobacter, fågelinfluensa (H5N1), EHEC, salmonella, tuberkulos och rabies.

Socialstyrelsen ansvarar för samordning av smittskyddet på nationell nivå och ska ta de initiativ som krävs för att upprätthålla ett effektivt smittskydd medan Smittskyddsinstitutet som expertmyndighet ska följa och analysera det epidemiologiska

³ EUT L 325, 12.12.2003, s. 1-15 (Celex 32003R2160).

läget nationellt och internationellt och föreslå åtgärder för att landets smittskydd ska fungera effektivt.

Bestämmelser på smittskyddsområdet finns även i miljöbalken, som bl.a. ger kommuner befogenheter att om det är nödvändigt för att förhindra smittspridning låta förstöra föremål av personlig natur och låta avliva sällskapsdjur som innehas av privatpersoner.

Program för förebyggande, kartläggning och kontroll av vissa smittsamma sjukdomar hos husdjur

I Sverige finns sedan lång tid tillbaka ett etablerat samarbete mellan myndigheter på djurhälsoområdet och olika djurhälsoorganisationer. Bland annat har detta samarbete lett till etablerandet av övervaknings- och bekämpningsprogram för vissa djursjukdomar, nedan benämnda kontrollprogram. Det finns såväl frivilliga som obligatoriska kontrollprogram.

Frivilliga kontrollprogram

Enligt lagen (2006:807) om kontroll av husdjur (kontrollagen) får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket meddela föreskrifter om kontroll av husdjur och andra djur som människan har i sin vård samt ge organisationer på jordbruksnäringens område eller andra sammanslutningar rätt att anordna sådan kontroll.

Ett antal frivilliga kontrollprogram har startats i enlighet med föreskrifter utfärdade av Jordbruksverket med stöd av kontrollagen, bl.a. avseende paratuberkulos (paratyfoidfeber) och salmonella. Dessa program drivs av djurhälsoorganisationer vars syfte bl.a. är att främja en god djurhälsa genom t.ex. rådgivning till lantbrukare.

Syftet med den organiserade hälsokontrollen är enligt Jordbruksverkets föreskrifter att motverka eller förebygga sjukdomar hos husdjur och främja en ändamålsenlig produktion. Av föreskrifterna framgår bl.a. vilka krav som den organiserande huvudmannen ska uppfylla och vilka villkor som ska gälla för anslutning till kontrollprogrammen.

Även om deltagande i dessa program är frivilligt, är anslutna lantbrukare skyldiga att genomföra de åtgärder som anges i föreskrifterna. Det långsiktiga syftet för många av programmen är att anslutna besättningar ska kunna bli förklarade av Jordbruksverket som fria från sjukdomen i fråga. Syftet med salmonellakontrollprogrammen är att förhindra introduktion av salmonella till djurbesättningar. Anslutningsgraden varierar mellan olika kontrollprogram men är i flera fall närmast 100-procentig. Anslutningen till salmonellakontrollprogram är i stort sett total inom fjäderfäneringen medan den är låg vad gäller nötkreatur och svin.

Obligatoriska kontrollprogram

Lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. (provtagninglagen) innehåller bl.a. bestämmelser om kartläggning och kontroll av smittsamma djursjukdomar, åtgärder för att förebygga och hindra spridning av smittsamma djursjukdomar samt om märkning och registrering av djur. Enligt lagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om provtagning, avlivning, isolering och andra villkor gällande hantering av djur. Bestämmelser om kommuners ingripande mot sällskapsdjur återfinns i miljöbalken.

Med stöd av förordningen om provtagning på djur (2006:815) har Jordbruksverket meddelat föreskrifter om övervakning av vissa smittsamma djursjukdomar. Jordbruksverket har även meddelat allmänna råd för att förebygga spridning av zoonoser såsom EHEC. Provtagningslagen ger myndigheter rätt att besluta om åtgärder för bekämpning av sjukdomar som inte omfattas av epizootilagen eller zoonoslagen. I övrigt finns inte några begränsningar för vilka djursjukdomar och zoonoser som får övervakas och bekämpas enligt provtagningslagens bestämmelser.

I likhet med epizootilagen innehåller provtagningslagen bestämmelser om att åtgärder får utföras utan samtycke av djurens ägare. Till skillnad från epizootilagen innehåller provtagningslagen dock inte bestämmelser om ersättning till djurägare. Av förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m. framgår

dock att ersättning av statsmedel kan lämnas för kostnad eller förlust som föranletts av beslut enligt provtagningslagen om det finns särskilda skäl. Jordbruksverket prövar frågor om sådan ersättning.

Föreskrifter om obligatorisk kontroll har bl.a. utfärdats för djursjukdomar som framgångsrikt bekämpats genom frivilliga program. När en stor andel av landets besättningar genom anslutning till frivilliga program har blivit fria från en viss sjukdom har Jordbruksverket genom obligatoriska åtgärder sett till att hela landet blivit fritt. Andra obligatoriska program genomför EG-bestämmelser på området, t.ex. övervakningsprogram avseende tuberkulos hos nötkreatur och fågelinfluensa.

Genom kontrollprogram har Sverige av EG-kommissionen blivit officiellt friförklarat från flera djursjukdomar hos svin och nötkreatur. Frihet från dessa sjukdomar har bl.a. bidragit till bättre folkhälsa, ökade möjligheter till export av levande djur, bättre ekonomi hos den enskilde djurägaren samt minskad risk för staten att behöva betala ersättningar i enlighet med epizootilagen.

Finansiering av åtgärder för sjukdomsbekämpning

Frivilliga kontrollprogram finansieras dels av de organisationer som är huvudmän för programmen, dels av de enskilda djurägarna och dels av Jordbruksverket. Fördelningen mellan Jordbruksverket, organisationen och den enskilde djurägaren varierar mellan olika program och beroende på i vilket skede som programmet befinner sig, men sammantaget gäller att Jordbruksverket står för ungefär hälften av kostnaderna.

Provtagningslagen innehåller inte generella bestämmelser om ersättning till djurägare i samband med åtgärder som tas enligt lagen, vilket innebär att lantbrukare normalt inte ersätts av staten för åtgärder som de måste vidta i de obligatoriska kontrollprogrammen. Detta innebär att det ligger i lantbrukarens intresse att ansluta sig till ett frivilligt program där viss kostnadstäckning fås i stället för att vänta till dess att obligatoriska program inrättas.

Vid utbrott av sjukdomar som omfattas av epizootilagstiftningen ersätts lantbrukare vars djur har smittats för värdet av djur som avlivas, för saneringsåtgärder samt för produktionsbortfall och annat inkomstbortfall. Med undantag för produktionsbortfall, som ersätts till 50 %, lämnas ersättning med 100 % av kostnaderna. För vissa särskilt allvarliga epizootiska sjukdomar, däribland mul- och klövsjuka och BSE (galna-kosjukan) ersätts även produktionsbortfallet till 100 %.

Enligt bisjukdomslagen ersätts biägare med schablonbelopp, fastställda av regeringen, när bisamhällen destrueras för bekämpning av sjukdomar.

Vid utbrott av salmonella i en djurbesättning lämnas ersättning enligt huvudregeln med högst 50 % av djurägarens kostnader eller förluster till följd av avlivning av djur, oskadliggörande av produkter, smittrening och produktionsbortfall. Om djurhållaren är ansluten till ett frivilligt salmonellakontrollprogram enligt kontrollagen lämnas dock ersättning med högst 70 %.

Det finns ett antal undantag från reglerna om ersättning vid salmonellautbrott. Undantagen gäller slaktkycklingsuppfödning och specialiserad nötköttsuppfödning över en viss storlek eftersom dessa besättningstyper löper en förhöjd risk för salmonellautbrott. Vid utbrott i sådana besättningar är djurhållarna hänvisade till de privata försäkringslösningar som finns. För vissa typer av svinbesättningar, som också löper större risk för salmonellautbrott, lämnas dock ersättning om de är anslutna till det frivilliga kontrollprogrammet.

Medfinansiering från Europeiska gemenskapen

Inom EU har ett antal direktiv antagits med bestämmelser om finansiellt stöd till gemenskapsåtgärder för att inrätta kontrollprogram mot olika djursjukdomar och för att ersätta medlemsstaterna för kostnader i samband med utbrott av epizootier. År 1990 samlades alla gemenskapsåtgärder för bekämpning och övervakning av djursjukdomar som innebär en obligatorisk utgift i gemenskapens budget i beslut 90/424/EEG om utgifter inom veterinärområdet.

Enligt beslut 90/424/EEG får medfinansiering ske av medlemsstaternas program för utrotning, kontroll och övervakning av djursjukdomar och zoonoser samt för medlemsstaternas kostnader för nödåtgärder i samband med utbrott av epizootiska sjukdomar. Medfinansiering sker endast för sjukdomar som anges i en bilaga till beslutet. Gemenskapen ersätter i normalfallet 50–60 % av medlemsstaternas kostnader för att ersätta lantbrukare för avlivade djur, rengöring och desinfektion. Under vissa omständigheter ersätter gemenskapen även medlemsstaternas kostnader för vaccination av djur.

Av de kontrollprogram som för närvarande bedrivs i Sverige medfinansieras enbart program för övervakning av BSE, den närbesläktade färsjukdomen scrapie samt fågelinfluensa från gemenskapen. Bilagan till beslut 90/424/EEG är inte lika omfattande som förteckningen av sjukdomar och smittämnen i Jordbruksverkets föreskrifter om epizootiska sjukdomar. Vissa sjukdomar, som omfattas av den svenska epizootilagen och bekämpas genom långtgående åtgärder, bekämpas inte i andra EU-länder och omfattas inte heller av möjligheten till medfinansiering enligt beslut 90/424/EEG.

För att hindra snedvridning av konkurrensen på den gemensamma marknaden finns bestämmelser i EG-fördraget om statliga stöd. Medlemsstaterna är i princip skyldiga att anmäla varje nytt stöd som inrättas liksom förändringar av villkoren för befintliga stöd. I kommissionens förordning (EG) nr 1857/2006 av den 15 december 2006 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i fördraget på statligt stöd till små och medelstora företag som är verksamma inom produktion av jordbruksprodukter och om ändring av förordning (EG) nr 70/2001⁴ anges undantag från anmälningsskyldighet för stöd som uppfyller vissa villkor. Kommissionen bedömer medlemsstaternas statsstöd enligt riktlinjer som gavs ut 2006; Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till jordbruk och skogsbruk 2007–13 (2006/C 319/01).

Förordningen och riktlinjerna enligt ovan anger bl.a. vilka kostnader som staten får ersätta i samband med bekämpning av djursjukdomar. Det framgår att staten under vissa förutsättning-

⁴ EUT L 358, 16.12.2006, s. 3-21 (Celex 32006R1857).

ar får kompensera jordbrukare för förluster orsakade av djursjukdomar i form av ersättning för marknadsvärdet för djur som har dött av sjukdomen eller som har avlivats enligt myndighetsbeslut som en del av ett obligatoriskt program. Riktlinjerna och förordningen innehåller även regler om vilka kostnader som får ersättas i samband med förebyggande eller utrotning av en viss sjukdom. Statsstöd får endast ges för bekämpning av sjukdomar som finns upptagna på den lista över anmälningspliktiga djursjukdomar som har tagits fram av Världorganisationen för djurhälsa (OIE).

Djurhälsovillkor i samband med handel

EU-åtgärder för att förhindra smittspridning i samband med handel

Inom EU:s inre marknad ska i princip fri rörlighet av varor gälla. Dock finns det behov av åtgärder för att förhindra smittspridning i samband med handel med djur och djurprodukter, framför allt livsmedel. Dessa åtgärder är harmoniserade genom ett antal direktiv om djurhälsovillkor som ska vara uppfyllda vid handel med djur. Här framgår t.ex. att djur måste härröra från gårdar där vissa smittämnen inte har påvisats inom en fastställd tidsperiod. Av direktiven framgår att kontroller av att reglerna efterlevs inte får ske vid gränserna mellan medlemsstaterna utan ska ske i ursprungsbesättningen. För att underlätta kontroller registreras förflyttningar av levande djur och vissa djurprodukter i en databas som är gemensam för hela EU. Registreringen görs i det s.k. TRACES-systemet (Trade Control and Expert System), som är utvecklat av EU-kommissionen och till vilket ländernas myndigheter har tillgång.

Enligt bestämmelser i direktiven om djurhälsovillkor för handel får kommissionen, efter ansökan från medlemsstater, bevilja tilläggsgarantier för vissa djursjukdomar. Ett land eller en region som beviljas tilläggsgarantier för en djursjukdom får rätt att ställa utökade djurhälsokrav i samband med införsel och import av djur. Kommissionen prövar medlemsstaternas ansök-

ningar och beslutar om tilläggsgarantier efter hörande av Ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa, en kommitté som utgörs av representanter från samtliga medlemsstater.

Tilläggsgarantier får endast beviljas om landet eller regionen kan dokumentera frihet från sjukdomen i fråga eller förekomsten av ett bekämpningsprogram som syftar till att uppnå frihet. I likhet med de generella djurhälsokraven får efterlevnaden av tilläggsgarantiernas djurhälsokrav inte kontrolleras vid gränserna mellan EU-länder utan kontrollerna ska ske i ursprungsbesättningen.

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 998/2003 av den 26 maj 2003 om djurhälsovillkor som skall tillämpas vid transporter av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte och om ändring av rådets direktiv 92/65/EEG⁵ finns även bestämmelser om djurhälsovillkor som ska vara uppfyllda när människor reser till EU och mellan EU-länder med sällskapsdjur. Förordningen innehåller bl.a. bestämmelser för att förhindra spridning av rabies och rävens dvärgbandmask vid förflyttningar av hundar och katter. Enligt övergångsregler som upphör att gälla i juli 2008 får Sverige och fyra andra medlemsländer ställa högre krav än andra länder för att förhindra spridning av dessa sjukdomar. Beslut ska tas av EU-parlamentet och rådet om vilka regler som ska gälla därefter.

Sveriges ansökningar om tilläggsgarantier

Djurhälsoläget är gott i Sverige och antalet fall av zoonoser hos människor är mindre än i många andra länder inom EU. Inför Sveriges anslutning till EU fanns farhågor att sjukdomar som har utrotats i Sverige eller aldrig har funnits i landet skulle introduceras i samband med en ökad handel över gränserna. Sverige ansökte därför i samband med medlemskapsförhandlingarna om tilläggsgarantier för över tjugo djursjukdomar. Kommissionen hann dock inte granska de svenska ansökningarna före anslutningen. Av detta skäl skrevs det in i anslutningsfördraget att kommissionen så snart som möjligt skulle granska de svenska ansökningarna och att Sverige hade rätt att under ett års

⁵ EUT L 146, 13.6.2003, s. 1-9 (Celex 32003R0998).

tid från anslutningen upprätthålla sina nationella bestämmelser vid införsel av djur, dvs. krav på provtagning i karantän. Ettårsperioden fick enligt fördraget förlängas om nödvändigt. Enligt ett kommissionsbeslut i januari 1996 fick Sverige rätt att i ytterligare 12 månader upprätthålla de nationella reglerna för att förhindra införsel av vissa djursjukdomar.

Tilläggsgarantier har beviljats för sammanlagt sju sjukdomar hos svin, fjäderfä och odlad fisk samt för salmonella, enligt vad som anges under avsnittet om bekämpning av salmonella. Av de utestående ansökningarna är det enligt Jordbruksverket och SVA mest angeläget att få stöd för behovet av tilläggsgarantier för sjukdomen PRRS (Pig Respiratory and Reproductive Syndrome) hos svin, tuberkulos hos hjort samt paratuberkulos som drabbar nötkreatur, får och getter. Vid samråd med näringens organisationer har dessa ställt sig bakom dessa prioriteringar.

Svinsjukdomen PRRS har ansetts som extremt smittsam. Sjukdomen påvisades första gången i EU i slutet av 1980-talet och spreds snabbt till samtliga EU-länder utom Sverige och Finland. Tuberkulos och paratuberkulos är inte lika smittsamma som PRRS men bedöms vara svårbekämpade eftersom inkubationstiden är lång och diagnostiken kan vara osäker.

Svenska föreskrifter om införsel av djur och djurprodukter

I föreskrifter meddelade av Jordbruksverket finns villkor för införsel av djur, djurprodukter, m.m. i syfte att förhindra smittspridning. Av föreskrifterna framgår bl.a. att nötkreatur och svin ska sättas i karantän efter införsel samt att provtagning ska ske med avseende på vissa sjukdomar. Dessa föreskrifter har meddelats enligt bemyndiganden i förordningen (1994:1830) om införsel av levande djur m.m. som har utfärdats med stöd av lagen (1975:85) med bemyndigande att meddela föreskrifter om in- eller utförsel av varor.

Jordbruksverkets föreskrifter innehåller djurhälsovillkor utöver de som framgår av EG:s direktiv på området. Långtgående åtgärder föreskrivs för att förhindra införsel av samtliga de djursjukdomar för vilka Sverige har ansökt om men inte beviljats tilläggsgarantier.

Av lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen (inregränslagen) framgår att anmälan utan dröjsmål ska ske vid närmaste bemannade tullplats vid införsel till Sverige av reptiler, nötkreatur, svin, får, getter, fjäderfän och fisk, hundar och katter för annat ändamål än handel samt andra djur om det finns särskild anledning att misstänka att smittsam sjukdom förekommer. Denna bestämmelse har bedömts vara nödvändig i avvaktan på kommissionens svar på de utestående ansökningarna om tilläggsgarantier.

Smittsamma djursjukdomar och världshandeln

För att förhindra spridning av djursjukdomar och zoonoser i samband med internationell handel med djur och djurprodukter finns internationella överenskommelser på området.

Världshandeln med djur och djurprodukter, framför allt livsmedel, regleras av världshandelsorganisationens, WTO:s, regler som återfinns i olika avtal. Avtalet om sanitära och fytosanitära frågor, SPS-avtalet, handlar om vilka åtgärder som länder får vidta för att skydda människors, djurs och växters liv och hälsa. Avtalet syftar till att motverka handelsprotektionism genom att ta hänsyn till både handels- och skyddsintressen. Ett grundläggande krav enligt SPS-avtalet är att det ska finnas vetenskapliga belägg och riskanalyser för SPS-relaterade åtgärder, t.ex. importstopp från ett visst land. Alla länder ska också sträva efter att tillämpa så likartade bestämmelser som möjligt. Åtgärder som är identiska med internationella standarder och rekommendationer antas därför vara förenliga med avtalet. Sådana åtgärder beslutas inom tre standardiseringsorgan: Codex Alimentarius för livsmedel, Världsorganisationen för djurhälsa (OIE) för regler som berör djurhälsa och smittskydd samt Internationella växtskyddskonventionen (IPPC) för växtskyddsfrågor.

En av OIE:s huvudsakliga uppgifter är att ta fram rekommendationer inom djurhälsoområdet, speciellt med avseende på internationell handel. Rekommendationerna innebär bl.a. att man enas om vilken testmetod som ska anses vara tillräcklig för att påvisa frånvaro eller förekomst av vissa smittämnen hos le-

vande djur. Vidare fastslås bl.a. hur länge och under vilka omständigheter som ett land får neka import från ett land eller region som har drabbats av vissa smittsamma djursjukdomar. Det ställs också krav på öppenhet när det gäller djursjukdomar. Länderna är skyldiga att rapportera utbrott av sjukdomar som finns i OIE:s lista över anmälningspliktiga djursjukdomar. Listan omfattar över 100 djursjukdomar som förekommer runtom i världen. För att kunna leva upp till OIE:s krav måste länderna således ha system för övervakning av djurhälsosituationen i landet.

I Codex Alimentarius beslutas om standarder samt riktlinjer och rekommendationer vars syfte är att skydda konsumenternas hälsa och säkerställa redlighet i handeln med livsmedel.

Behovet av en översyn

Lagstiftningens omfattning

Enligt epizootilagen ska långtgående åtgärder vidtas från samhällets sida vid fall av allmänfarliga sjukdomar. Det är dock oklart på vilka grunder som en djursjukdoms allmänfarlighet ska bedömas. I praktiken baseras Jordbruksverkets klassificering av sjukdomar inte enbart på en bedömning av deras farlighet för folkhälsan, djurskyddet, miljön eller samhället i övrigt utan också på om de finns i landet eller inte samt på om det anses vara möjligt att utrota dem till en rimlig kostnad.

Ovanstående åskådliggörs av utvecklingen avseende fjäderfäsjukdomen infektiös laryngotrakeit (ILT), som fram till 1997 omfattades av epizootilagen för att därefter strykas ur Jordbruksverkets föreskrifter. Detta skedde då det, efter omfattande utbrott i små fjäderfäbesättningar, bedömdes som omöjligt att utrota sjukdomen. Smittspridning till kommersiella besättningar har kunnat förhindras genom åtgärder som näringen har vidtagit för att stärka smittskyddet.

Jordbruksverket överväger ytterligare strykningar i listan över epizootiska sjukdomar. Bland annat har angetts att svin-sjukdomen PRRS kan strykas om det visar sig att smittan upprepade gånger kommer in i landet och att kostnaderna och de

övriga konsekvenserna av bekämpningen blir orimliga. PRRS påvisades i juli 2007 i åtta besättningar i södra Sverige. Åtgärder vidtogs enligt epizootilagen, vilket ledde till höga kostnader för staten. För närvarande utreder Jordbruksverket och SVA hur höga kostnaderna skulle bli på sikt om PRRS skulle spridas i landet.

Lantbrukare och andra djurägare har ett ansvar enligt djurskyddslagen (1988:534) att hålla djuren på ett sådant sätt att de skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Gränsdragningen mellan djurägarnas ansvar att skydda djur mot sjukdomar och samhällets ansvar att genom lagstiftning och ersättningsregler främja en god folk- och djurhälsa och bekämpa smittsamma djursjukdomar och zoonoser är oklart och behöver utredas.

I framtiden kan nya sjukdomar komma att spridas till Sverige. Detta kan bero på ökad handel, ökat resande, uppkomst av nya sjukdomar eller på förändringar i klimatet. Lagstiftningen måste möjliggöra nödvändiga åtgärder vid hastigt uppkomna hot i form av djursjukdomar och zoonoser.

Av bl.a. ovan angivna skäl måste behovet av åtgärder från samhällets sida för att bekämpa djursjukdomar klargöras.

Gränsdragning mellan myndigheters ansvar

Vid utbrott av zoonoser krävs samverkan mellan flera myndigheter, bl.a. Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), Socialstyrelsen och Smittskyddsinstitutet samt mellan myndigheter på lokal och regional nivå. Det kan ifrågasättas om nuvarande reglering avseende övervakning och bekämpning av zoonoser tillräckligt tydligt klargör gränsdragningen mellan de olika myndigheternas ansvar enligt t.ex. epizootilagen och smittskyddslagen. Behovet av lagändringar för att tydliggöra ansvarfördelningen vid zoonoser bör utredas.

Sveriges införselbestämmelser

En förutsättning för att lyckas utrota smittämnen enligt epizootilagens bestämmelser utan alltför höga kostnader är att smittämnet inte vid upprepade tillfällen kommer in i landet. Detta i

sin tur förutsätter att det finns möjligheter att förhindra införsel av smittade djur.

I avvaktan på kommissionens svar på Sveriges ansökningar om tilläggsgarantier upprätthåller Jordbruksverket de införselkrav för levande djur som gällde vid tidpunkten för medlemskapet, bl.a. krav på provtagning i karantän efter införsel. Införsel föreskrifterna har dock ifrågasatts från EG-rättslig synpunkt. Sedan EU-medlemskapet 1995 har förutsättningarna att förhindra att smittämnen kommer in i landet ändrats, bl.a. till följd av att Tullverket inte längre har rätt att göra systematiska kontroller vid Sveriges gränser till andra EU-länder. Tulltjänstemän är inte heller ständigt närvarande vid sådana gränser.

Införselkraven enligt Jordbruksverkets föreskrifter har ifrågasatts av en utredning som tillsattes av regeringen 2004 för att se över lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen (inregränslagen). Utredningens resultat redovisas i betänkandet Kontroll av varor vid inre gräns (SOU 2006:9).

I betänkandet ifrågasatts inregränslagens anmälningsskyldighet, enligt vilken anmälan ska ske till närmaste bemannade tullstation vid införsel av vissa djur. Utredaren ifrågasätter bl.a. om anmälningsskyldigheten är förenlig med EG-rätten eftersom kontroller av att djurhälsovillkor för handel är uppfyllda ska ske i ursprungsbesättningen och inte vid gränsen. Dessutom konstaterar utredaren att tulltjänstemän inte är ständigt närvarande vid Sveriges gränser till andra EU-länder, vilket sannolikt i många fall leder till att anmälningsskyldigheten inte efterlevs.

Det är nödvändigt att göra en översyn av föreskrifterna om införsel av djur och djurprodukter, särskilt för att ta ställning till förenligheten med EG:s lagstiftning. Målsättningen är att det svenska regelverket ska stå i överensstämmelse med de förpliktelser som följer av EU-medlemskapet. En jämförelse bör göras med andra länder med ett liknande smittskyddsläge, bl.a. Finland, Storbritannien, Irland och Danmark, som i likhet med Sverige har ett antal utestående ansökningar om tilläggsgarantier.

Bekämpning av vissa sjukdomar hos bin

Dagens system för bekämpning av sjukdomar hos bin, där tillsyn och bekämpning utövas av bitillsynsmän, är omodernt. Bitillsynsmännen är privatpersoner som har getts långtgående myndighetsbefogenheter. De har bl.a. rätt att fatta beslut om förbud mot flyttning av bin och om destruktion av bisamhällen. Bitillsynsmännen är dessutom ofta själva biodlare, vilket innebär att jävsituationer lätt kan uppkomma.

Enligt Jordbruksverket är bestämmelserna om obligatorisk bekämpning av varroakvalster och amerikansk yngelröta svåra att efterleva. I stora delar av landet finns dessa smittämnen i princip i alla biodlingar men biodlare är bara skyldiga att behandla respektive destruera bisamhällen som visar symptom. Gränsen mellan friska samhällen och samhällen som visar symptom är flytande och oklarheter uppstår härmed om i vilka fall som biodlare är skyldiga att vidta åtgärder.

Spridningen av bisjukdomar i landet och utvecklingen i omvärlden innebär att det finns anledning att se över vilka bisjukdomar som ska bekämpas och hur denna bekämpning ska organiseras. Lämpligheten av ett bekämpnings- och tillsynssystem där privatpersoner har långtgående myndighetsbefogenheter bör prövas. Vidare bör lagstiftningen anpassas till EG:s bestämmelser, bl.a. om offentliga kontroller.

Finansiering av åtgärder på djurhälso- och zoonosområdet

Riksdagen beslutar årligen om hur mycket budgetmedel som ska avsättas för ersättningar vid utbrott av djursjukdomar. Det har visat sig vara mycket svårt att beräkna vilken anslagsnivå som är lämplig eftersom antalet sjukdomsutbrott och dessas omfattning varierar mellan åren. Kostnaderna för ersättning kan bli mycket höga, vilket bl.a. var fallet när PRRS för första gången påvisades i Sverige under sommaren 2007.

Det kan ifrågasättas om dagens finansieringssystem tar tillräcklig hänsyn till det faktum att spridning av epizootisjukdomar och zoonoser kan vållas, uppsåtligen eller genom vårdslöshet, av djurägaren själv eller en tredje part. Illegal införsel av

kött från smittade länder och ovarsam hantering av matavfall kan t.ex. resultera i att utegående grisar smittas med svinpest. Smittämnen kan även spridas med fordon som t.ex. transporterar slaktdjur.

Salmonellakontaminerat foder kan orsaka utbrott av salmonella i olika former av djurhållning. Ett uppmärksammat fall inträffade 2003 då ett stort antal svingårdar drabbades av salmonella till följd av leveranser av salmonellakontaminerat foder från en stor foderfabrik. Detta har väckt frågan om regressrätt för staten, dvs. om staten har rätt att kräva in kompensation från den vållande parten för att täcka sina utbetalningar. Frågan är för närvarande föremål för rättslig prövning.

En översyn bör göras av nuvarande finansieringsmodeller med syftet att i möjligaste mån gå över till system som innebär att statens kostnader minskar och blir mer förutsebara.

Förenklingar och förtydliganden behövs

Dagens bestämmelser om bekämpning av smittsamma djursjukdomar och zoonoser återfinns i ett stort antal rättsakter som har tillkommit under en lång rad av år, vilket har lett till att lagstiftningen är svåröverskådlig.

Hela lagstiftningsområdet behöver ses över för att förtydliga och förenkla lagstiftningen samt för att säkerställa korrekt genomförande av EG:s lagstiftning.

Uppdraget

En utredare ska göra en bred översyn av lagstiftningen om djursjukdomar och zoonoser. Utredningens förslag ska syfta till att skapa ett regelverk som undanröjer oacceptabla risker för människors hälsa, djurskyddet, miljön, berörda näringar och samhället i övrigt. Utredningens förslag ska också syfta till att modernisera, förtydliga och förenkla lagstiftningen samt till att säkerställa ett korrekt genomförande av EG:s lagstiftning.

Utredaren bör undersöka möjligheterna att samla lagstiftningen i ett färre antal författningar än i dag.

Lagstiftningens omfattning

I uppdraget ingår att göra en utvärdering av nu gällande regelverks funktion och effektivitet. Härvid bör särskilt kostnaderna för nu gällande regelverk analyseras.

De potentiella konsekvenserna för samhället vid utbrott av olika djursjukdomar och zoonoser ska belysas. Vid översynen ska utredaren bedöma behovet av åtgärder från samhällets sida för att bekämpa djursjukdomar och zoonoser och behovet av system som premierar förebyggande djurhälsoarbete. Utredaren ska lämna förslag på åtgärder för att tillgodose samhällets behov.

Utredaren ska lämna förslag på kriterier för i vilka fall som samhället ska vidta åtgärder för att bekämpa djursjukdomar och zoonoser, samt lämna förslag på sjukdomar som bör omfattas av sådana åtgärder.

Utredaren ska se över omfattningen av och formerna för statens engagemang i olika övervaknings- och bekämpningsprogram som drivs av näringarnas organisationer.

Sveriges genomförande av EG-lagstiftning på djurhälsoområdet, bl.a. vid införsel av djur och djurprodukter, ska ses över i syfte att åstadkomma överensstämmelse med gemenskapsrätten. I detta syfte ska en jämförelse göras med andra länder med ett liknande smittskyddsläge, bl.a. Finland, Storbritannien, Irland och Danmark, som i likhet med Sverige har ett antal utestående ansökningar om tilläggsgarantier. Utredaren ska bedöma i vilken mån särskilda införselvillkor behövs avseende de sjukdomar för vilka Sverige har ansökt om tilläggsgarantier.

Gränsdragning mellan myndigheters ansvar

Utredaren ska kartlägga om nuvarande lagstiftning leder till problem vad gäller gränsdragning mellan olika myndigheters ansvar i samband med övervakning och bekämpning av zoonoser hos djur, i livsmedel och hos människor. Utredaren ska särskilt uppmärksamma behovet av samverkan mellan å ena sidan myndigheter som är ansvariga för åtgärder som vidtas mot djur och livsmedel och å andra sidan myndigheter som är ansvariga för åtgärder som riktas till människor. Om utredaren uppmärk-

sammar att det finns gränsdragningsproblem inom andra områden ska även de kartläggas. Utredaren ska analysera om eventuella gränsdragningsproblem har sin grund i brister i lagstiftningen och vid behov lämna förslag på ändringar i berörda författningar i syfte att undanröja sådana problem. Utredaren ska även beakta de krav som ställs på samordning före, under och efter en kris, enligt förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap.

Finansiering av åtgärder på djurhälsoområdet

Det ska utredas om det är möjligt och lämpligt att helt eller delvis ersätta dagens skattefinansiering av åtgärder inom djurhälsoområdet med ett annat finansieringssystem som medför en annan form av kostnadsdelning mellan stat och privat sektor. Utgångspunkten ska vara att statens kostnader minskar och blir mer förutsägbara. Ett sådant system ska ge tydliga incitament för djurägare och andra näringsidkare att bedriva djurhållning och angränsande verksamheter på ett sådant sätt att risken för spridning av djursjukdomar och zoonoser minimeras. EU:s regelverk om statsstöd ska beaktas.

Statens rätt att kräva kompensation i fall då utbrott av epizootier eller zoonoser orsakas av uppsåt eller av försumlighet ska tydliggöras.

Uppdragets genomförande

I uppdraget ingår att följa den pågående översynen av EU:s djurhälsopolitik och så långt som möjligt säkerställa att förslagen som uppdraget resulterar i inte strider mot EU:s djurhälsopolitik inom förutsebar framtid.

Utredaren ska även följa den pågående översynen av 2003 års reform av den gemensamma jordbrukspolitiken, den s.k. hälsokontrollen. Särskilt ska frågan om eventuella riskhantlingsåtgärder på EU-nivå följas.

Utredaren ska genomföra uppdraget i samverkan med berörda myndigheter, näringarnas organisationer och andra berörda organisationer. Utredaren ska särskilt beakta de administrativa konsekvenserna för berörda företag och ska utforma förslag så

att företags administrativa kostnader hålls så låga som möjligt. Vad gäller redovisning av förslagens konsekvenser för företag, ska utredaren samråda med Näringslivets regelnämnd.

Redovisningen av uppdraget ska innehålla fullständiga författningsförslag samt konsekvensanalyser av lämnade förslag.

Redovisningen av uppdraget m.m.

Utredningen ska redovisas senast den 31 december 2009.

(Jordbruksdepartementet)